

לימוד היומי דקה ליתנו

יום	יום לחודש	יום מוהר"ן	ליקוטי מוהר"ן	ליקוטי הלכות מוהר"ן	משנה ברורה מוהר"ן	חיי מוהר"ן	שולחן ערוך
שבת	י"ז	פז	קצה	חזרה	ויז-ריח	ב'ג	
א	י"ח	פז:	קצט	קז	ריז-רכ	א'ב	
ב	י"ט	פח:	ר	קח:	רכז-רכב	ג'ד	
ג	כ'	פח:	רא	קח:	רכז-רכד	ה'ו	
ד	כ"א	פט:	רב	קח:	רכז-רכו	ז'א	
ה	כ"ב	פט:	רג	קט:	רכז-רכח	ב'ג	
ו	כ"ג	צ:	רד	חזרה	רכז-רל	ד'ה	

בקר בני אהרן

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

406 | פרשת יתרו | י"ז שבט תשפ"ה

דבר המערכת

"אחתנו את ה' לאלפי רבבה"

התרוממות רוח והתרגשות עצומה היתה נחלת בני קהילתנו הקדושה ברמה ד' בי"ש, עת התאספו בשבוע העבר לחגיגת חנוכת המשכן עראי המפואר, להודות ולהלל לה' על שתן לנו מנוחה אחר שנות טלטולים ומצוקה, ובתקוה שמעתה יוכלו להתחדש ביתר שאת בתורה ותפילה ועבודת ה' בדיבור חברים באהבה.

במעמד נשמעו דברי משפיעי החבורות שיחיו שעוררו על חובת זכות הכל להתאחד כאיש אחד בלב אחד כציווי של רבינו הקדוש 'דק תחזיקו עצמכם יחד', לטוט שכמם להצלת בית המדרש הן בגשמיות והן ברוחניות בנטילת חלק בראש להתפלל בכח ולעמוד על המשמר כאחד באהבה להתגונן מפני מי המבול השוטפים בחוצות.

כמו כן נשמעו דבריו של רב השכונה ה"ה הגאון רבי דוב רבינוביץ שליט"א, מורה צדק דעתנו וראש כוללנו בבי"ש, שעורר על חובת השמחה גם במשכן ה' אף קודם שנבנה המקדש הקבוע, והביע תקוות וברכתו שהמקום יפרח ויתעלה להאיר לכל הסביבה כולה.

בהמשך נשמע דבר החברים ע"י אחד המתפללים היקרים שיחיו, שעורר את הכלל לשאת יחד במשא קיום בית הכנסת ולא להשאירו ליחידים שמסרו נפשם עד עתה, וכמו שבבניית משכן זה עמלו כל הקהל באונם ובהונם במסירות נפש, כן יוסיפו בקודש לאחזקת בית הכנסת ברוחניות ובגשמיות.

בריקודי עוז ושמחה הודו ושוררו לה' על רוב חסדו עד עתה, מתוך תפילה וייחול, שכשם שעזרנו עד הנה ברוב רחמינו כן נזכה לברך מהרה על המוגמר בבנין בנוי לתלפיות לשם ולתפארת, בו יתגדלו לגיונות של מלך בדרכו הקדושה של רבינו הקדוש הנגמ"ח זי"ע להאיר פני תבל.

ברכות כל בתי המדרשות דקהילתנו לשמחת קהלנו ברמה ד': "אחתנו את ה' לאלפי רבבה" שתשרה שכינה במעשי ידיכם ויהי ה' עמכם להפיק רצונכם הטוב בשמחה ובטוב לבב.

הערכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

אמר: עוד יִהְיֶה זְמַן שְׂמִי שְׂיִהְיֶה אִישׁ כְּשֶׁר פְּשׁוּט, יִהְיֶה חֲדוּשׁ גָּדוֹל כְּמוֹ הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב.

(חיי מוהר"ן)

וּבַעֲבוּר תְּהִיָּה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵיכֶם

מעזות מצח, האדם חש בעולם הזה כבתוך שלו, וככל שהולך ומתעצם בגסותו וגדלותו כן הוא מעיז להמרות פי קונו ח"ו. מי שהוא עניו, כלומר, שהוא מבין שאינו אלא אורח בעולם הזה הנהנה בחסד חנים גמור מידו של הקב"ה והוא מכיר בכך שאין לו שום בעלות כאן, מתרגל לשאול רשות ולהתבונן האם ה' מרשה לי ליהנות ממה שקיים בעולמו, כמו שכל אדם בר דעת מתבייש ליכנס לבית חבירו ולעשות שם ככל העולה על רוחו. אבל כאשר הגאווה מתגברת ושוכחים מיהו בעל הבית ומתרגלים לחטוף מכל הבא ליד בלי לחשוב בהכנעה האם יש לי רשות לכך, אזי מן ההיתר באים ח"ו גם לידי איסור.

עלינו להתרגל לחיי בושה וענוה, לא לדבר עזות ולא להתנהג בעזות, לעצור פעם ופעמיים לפני כל דבר ולשאול את עצמנו האם יש לי רשות לאכול דבר זה או להסתכל ולדבר וכן הלאה, להחזיר לעצמנו שאין העולם שלנו, בושה זו אמורה בודאי ובודאי שלא להעיז לעשות דבר שלא כרצונו יתברך, אבל אפילו לפני קיום מצוה יש לעצור לרגע ולחשוב 'איך אני מעיז לעשות זאת', וכפי שרבינו הקדוש מבאר שם (לקו"מ ח"ב ע"ב) את מה שדרשו חז"ל (שהבאנו לעיל) על האמור בפרשתנו בתכלית מעמד הר סיני 'למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו' - 'זו הבושה', מוסיף על כך רבינו הקדוש: "זוהו 'לבלתי תחטאו', דהיינו שיהיה להם בושה לבל לעשות חטא ועוון ח"ו, וגם אפלו 'לבלתי תחטאו', לבל לעשות עבירה, צריך שיהיה גם כן יראתו על פניו דהיינו בושה, כי אפילו כשעושים מצוה צריך שיהיה לו גם כן בושה גדולה, כי איך באים לחטוף התפלין שהם כתרי דמלאך, ולהניחם פתאום על הראש, בודאי ראוי שיהיה לו בושה גדולה, כשבא לעשות איזה מצוה".

כמוכן שצריך להתגבר ולעשות את המצוה, אבל אסור שנתרגל לחשוב שזה מובן מאליו ושאינו ניגשים בקלות לעשיית המצוות, עלינו לעמול לעצור ושוב לעצור ולהתבונן לפני מי אנו עומדים ולעורר בושה וענוה מפני מלך רם ונישא, וככל שמתרגלים בכל עת לבושה זו מובטחים אנו שלא במהרה הוא חוטא'.

אנחנו לא צריכים לייצר את הבושה הזאת, היא כבר נמצאת בתוך תוכנו אלא שהיא ישנה ומורדמת, וכאשר מתעוררים לשוב אל ה' ולעורר בושה זו היא מתעוררת ופועלת, וכפי שרבינו הקדוש מוסיף שם: "דע, שיש בכל אחד ואחד מישראל בחינת השפלות של משה בכל איבר ואיבר, וזה זכו ישראל במעמד הר סיני, שאז המשיך משה השפלות שלו בכל אחד ואחד מישראל בכל איבר ואיבר, אבל אותו השפלות של משה, שהוא מושרש בכל אחד מישראל, מונח ושוכב אצל כל אחד ואחד בבחינת שכיבה ומיתה, כי זאת השפלות נתעלם אצל כל אחד, ואינו מתעורר ומתגלה אצלו, אבל על ידי התשובה נחיה השפלות של כל אחד".

נשתדל בכל כוחנו לעורר בושה והכנעה זו, לעצור שוב ושוב להתבונן לפני מי אנו עומדים, והיא שתגביר בנו את כח הבושה התשובה והעמידה איתנה בעזרת השם מול כל הרצונות הרעים ח"ו.

מה עושים כדי להגדיל את כח ההתאפקות, הוא חש כל כך חלש ונבזה מול הפיתויים התוקפים אותו, על אף שאין לו ספק, רצונו להתגבר ולעמוד כחומת ברזל ולא ליפול לבור התאוות, אבל כאשר הרצון המגושם מתלקח קשה לו לומר לא'!

תכליתו של המעמד הגדול העצום והגורא בו נתגלה הבורא יתברך אלינו ודיבר עמנו פנים בפנים לא היה רק כדי להודיע את החוקים והמצוות, מלבד הלימוד היו במעמד זה גילויים עצומים של גוראות גדולת ה' שגרמו ליראה עצומה בקרב העם, בפרשתנו מפורש: "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר חזק מאד ויחדר כל העם אשר במחנה", וכך גם בהמשך: "וכל העם רואים את הקולת ואת הלפידים ואת קול השופר ואת ההר עשן וירא העם ויגעו ויעמדו מרחוק". זה לא היה צירוף מקרי, אלא התכלית הרצויה של כל המעמד כולו, וכמו שמשנה רבינו אומר לאחר מכן לישראל: "ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" - על ידי שראיתם אותו יראוי ומאויים תדעו כי אין זולתו ותיראו מפניו" (רש"י שם).

חז"ל הקדושים (במסכת נדרים כ.) מלמדים, שיראה זו האמורה כאן היא הבושה, והבושה הזאת היא המונעת את האדם מהחטא, וכלשונם שם: "בעבור תהיה יראתו על פניכם זו בושה, לבלתי תחטאו מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא כו', כל אדם המתבייש לא במהרה הוא חוטא". והם מוסיפים סימן היכר מבהיל: "ומי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני" - "שהרי נתן טעם למעמד הר סיני לבעבור תהיה יראתו על פניכם וכתבי את אשר ישנו פה היום ואת אשר איננו פה ומי שאין לו בושת פנים אינו מזרעם" (ר"ן שם).

זה היה התכלית של מעמד הר סיני, לנטוע בושה ויראה בלב האדם והיא שמונעת מהחטא. ומי שרוצה להגביר את כח ההתאפקות, צריך לעורר את הבושה הנוטעה בנפש כל אחד מישראל ולהרגיל עצמו בבושה זו, וכמו שגם רבי נתן כותב (בלקוטי הלכות, הלאה ג' ד-): "כנגד ה' יתברך בודאי צריך שיהיה להאדם בושה גדולה וגוראה, כנגד רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין, והבושה היא מעלה גדולה מאד שעל ידי זה נצולים מחטאים, מחמת שמתבישיים ממנו יתברך, וכמו שהפליגו חז"ל במעלת הבושה".

הבושה היא הענוה, הפכה של עזות מצח, והענוה היא שרשה של תשובה שמהותה הכנעה לרצונו של ה' יתברך וביטול הרצונות העצמיים, והיא גם המביאה שלא לחטוא בעתיד, רבינו הקדוש מלמדנו כמה פעמים ששמירת הקדושה תלויה בענוה, כך מבואר בלקוטי מוהר"ן (ח"א סי' י"א) וכפי שרבי נתן מביא זאת (בלקוטי הלכות, כלא הכרם ה"א) ש"על ידי ענוה זוכים לשמירת הברית". וכך גם כותב רבינו הקדוש (בלקו"מ סי' ק"ל): "על ידי ענוה נצול מפגם הקדושה וזוכה לשמירת הברית".

מה טיבה של ענוה זו לשמירה מהחטא, לפי שכל החטאים באים

3323796@gmail.com

לתגובות והערות ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידי שבוע

הדל"נ 4:49 - נין החמה 6:17 - מוזיק"ש 8:22
צאת השבת 6:03 - צאה"ש לר"ת 6:43

הכל כלול

בעשרת הדברות!

בסוף ספר 'ביאור הליקוט' נדפס קטע זה מתוך כתב-יד, המדבר על כך שכל התרי"ג מצוות וגם על התורה שבנסתר המתחדשת ע"י הצדיקים שבכל דור - כולם כלולים ונרמזים בתוך עשרת הדברות.

וכך כתוב שם:

"שמעתי מר' אברהם על אודות התרי"ג מצוות הנרמזים בעשרת הדברות, שבפרטיות נרמזות גם כן בהראשי תיבות, וגם נמצא אחד שחיבר על זה ספר מיוחד. ולדעתי נראה מבואר מדבריו הקדושים [וגם משאר ספרי אמת] שכמו כן נרמזים בהם גם כלליות התורה שבנסתר שתתחדש מפי הצדיקי אמת בכל דור ובכל שנה. כי זה ענין קבלת התורה לנו שבכל שבועות וגם בכל יום כמוזב בספרי אמת. וגם לפי כל זה יבואר בה'מעשה מהלחם' המובא בספר חיי מוהר"ן, 'כפי המובן מדבריו הקדושים שבאמת היתה כוונתו על הנסתר שבתורה שתינתן אליו [שנתבשר על זה תחילה מזקיניו הקדושים], ואחר כך יצאו עשרת הדברות מפיו כמוזב שם, שראה בזה כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, כי זה זה הוא גם השגות הנסתר שבהם אשר זכה בכל זה".

עשרת הדברות מתקנות את 'כח המדמה'!

עשרת הדברות הם עשרה מדרגות של נבואה ודבקות בה', אשר על ידם מבררים את 'כח המדמה' שבאדם, היינו שמתקן כח הדמיון שבתוכו וזוכה לאמונה שלימה ומבוררת.

וכלשון רבינו הקדוש:

עלידי התפשטות הנבואה עי"ז נתברר ונתתקן בחינת כח המדמה, בבחינת 'וביד הנביאים אדמה', כי עיקר תיקון ובוריו המדמה הוא כשהוא ביד הנביאים. וכשנתתקן המדמה, עי"ז נתתקן האמונה האמתית דקדושה, ונתבטל אמונות כזביות. כי עיקר האמונה תלויה בכח המדמה, כי במה שהשכל מבין אין שייך אמונה, ועיקר אמונה היא רק במקום שהשכל נפסק ואינו מבין הדבר בשכלו, שם צריכין אמונה, וכשאינו מבין הדבר בשכלו, אזי נשאר רק בבחינת כח המדמה, ושם צריכין אמונה. נמצא שעיקר האמונה היא בבחינת המדמה, ועל כן על ידי התפשטות הנבואה שעל ידי זה נתברר ונתתקן המדמה, עי"ז נתתקן האמונה האמתית דקדושה כנ"ל.

כי יש עשרה מדרגות נבואה, והם כנגד עשרת הדברות, שהם בחינת עשרה מדרגות של נבואה, כמו שכתוב 'פנים פנים דיבר ה' עמכם', 'דיבר ה' - זו נבואה, כמו שדרשו רבותינו ז"ל (שבת קלח). ועל כן על ידי נבואה שהוא בחינת עשרה מדרגות, בחינת עשרת הדברות, זוכין לאמונה בהשם יתברך; להאמין שהכל ברא ה' בעשרה מאמרות. נמצא שעיקר תיקון האמונה הקדושה היא על ידי בחינת רוח נבואה" (ליקוטי מוהר"ן תניינ"ח).

הצילני מקליפת 'הלעיטני נא' (ב)

המאכלים היטב, ולא למהר לבלעם לפני הלעיטה הדק היטב היטב הדק.

כי עיקר פירוש תיבת 'הלעיטה', הוא שתוחב את האכילה לבית הבלעיה בלי לעיסה כראוי. שזוהי מידתו של עשוי, שמחמת רוב תאוותו הוא אוכל ובלוע במהירות, ואין לו פנאי ללעוס היטב. [ועל זה אנו אומרים על הבן הרשע "הקהה את שיניו", כי אינו צריך לשיניים מאחר שאוכל בתאוה גדולה ובלוע את אכילתו מבלי ללעוס בשיניו... (נחת השולחן, סימן תעב. עי"ש בדרייו הנפלאים)].

ולכן, צריך האדם להרגיל את עצמו שלא לאכול בהלעטה, שלא יהיה מבעלי תאוות האכילה הנקראים 'בלענים', ובלועים את המאכל ללא לעיסה מרובה. אלא יאכל במתינות, וילעס את המאכל הדק היטב.

והנהגה זו היא טובה גם לנשמה וגם לגוף. לנשמה - כי מלבד שברית התאוה, הרי שעל ידי לעיסת וטחינת המאכל בשיניים, בזה מבררים את כל חלקי הקדושה שיש במאכלים, כמו שגילה האריז"ל (שער המצוות, פרשת עקב). ולגוף - כי בזה מתעכל המזון היטב, ואינו מכביד על האצטומא. כמוזב ב'קיצור שולחן ערוך' (סימן לב, סעיף י): "מהיות כי התחלת העיכול היא בפה על ידי טחינת השיניים והתערבות עם מיץ הרוק, לכן לא יבלע שום מאכל בלי לעיסה, כי אז יכבד העיכול באצטומא לבדה".

וכך כותב הגרי"מ שליט"א באחד ממכתביו: "וילעס כל לעיסה בל"ב שינים היטב, ואם יוכל ללעוס קצת יותר מדי, מה טוב, כי הדרך של הרעבתן שבלוע טרם שלועס, כמוזב בתז"ל שקוראין את הבעלי תאות אכילה בשם 'בלענים' (חולין פד, ועוד הרבה) שבלועין טרם שלועסין. ופעולת הלעיטה היא עבודת השינים, ואם אין לועס בשיניים כראוי, נאלצת לעשות זאת אח"כ הקיבה, ובמשך הזמן נחלית הקיבה, ועי"ז גורם שהקיבה מעלה עשנים סרוחים אל המוח, והדעת נשתבש כידוע, עיין בס"א בלק"מ, משא"כ כשלוועסים היטב וגם מעט יותר מדאי, עי"ז נחלשת התאוה היתירה, והמאכל נכנס בקיבה כמין דייסא, וזה בריא להגוף ולהנשמה. ואחר האכילה נשאר הדעת שליט, כי רכב על החומר כמו שצריך, ולא השליט עליו את הבהמיות, כי אכל רק כמה שצריך ואין שצריך" (אוסף מכתבים, מכתב קכג).

ומכלל 'מתינות' זו היא, שיפסיק בין לעיסה ללעיטה, ולא ימהר להושיט ידיו לקערה להכין את הנגישה הבאה עד אשר יסיים ללעוס ולבלוע את אשר בפיו. וכלשון הבן איש חי: "ולא יושיט ידיו לקערה עד שיגמור לבלוע מה שבפיו, ויפסיק מעט בין לעיסה אחת לאחרת" (בן איש חי, שנה ראשונה, בהר בחוקותי, סעיף ט).

וכן היה נוהג רבי אברהם בער"ניו נכד רבינו באכילתו, שהיה מניח את הכף על השולחן בין לעיסה ללעיטה, כשהוא מרים כל פעם את עיניו בהשתוקקות למעלה (כמסופר בשיח שרפי קודש, חלק ג אות רכד עי"ש). וכל מי שירגיל עצמו לנהוג כך, תתקדש ותתעלה אכילתו עד למאד.

בשבוע שעבר דיברנו על הזהירות שלא לאכול בהלעטה, אשר זוהי קליפת עשוי שאמר "הלעיטני נא", רק לאכול במתינות וישוב הדעת.

ואכן, שלא כדרכם של הגויים, הניגשים תיכף לאכילה ואוכלים, הרי שאנו, בני ישראל, צריכים להתמין המתנה רבה וארוכה עד גשנתנו לאכול. הן מצד מה שאנו ממתנים בבוקר ואין אנו אוכלים עד אחר התפילה, הן מצד הכשרת המאכל שיהיה מותר באכילה אשר יש בזה מצוות רבות האורכים זמן רב. ועל ידי המתנה ומתינות זו, אנו ממשיכים קדושה על אכילתנו, ומבטלים את אחיזתו של קליפת עשוי האומר 'הלעיטני נא'.

וכלשונו של מוהר"ן:

"כל אכילת ישראל קדוש, כי ישראל אינם אוכלים שום מאכל מיד, רק צריכין להתמין הרבה קודם שאוכלין, ועל ידי זה הם ממשיכין עליהם בכל אכילתם בחינת קדושת שבת, שהוא בחינת המח ניזון תחילה. כי איש ישראל כשעומד בבוקר ולבו חלש ורוצה לאכול, אבל אינו אוכל מיד, כי צריך להתמין עד שיטול ידיו ויברך ויתפלל, והכשרים והיראים לאכול אינו אוכל מיד, כי אם על ידי כמה מצוות שעושין מקודם, שמקדשין המאכל, כגון: בשר צריך שחיטה וניקור ומליחה והדחה, וכן לחם צריכין ליקח חלה מקודם וכנ"ל, ואחר כך כשרוצה לאכול צריך ליטול ידיו ולברך. נמצא שכל אכילת ישראל הוא על ידי המתנה הרבה, כי על ידי כל זה שממתנין הרבה קודם אכילתו כנ"ל, על ידי זה ממשיכין על עצמו קדושת שבת שהוא שביטה וביטול, ומכניעין בחינת עשוי שהוא בחינת 'הלעיטני נא', שחוטף המאכל מיד" (ליקוטי הלכות, שבת ו, ה).

ואכן, כל הגישה לאכילה צריכה להיות במתינות וישוב הדעת, ולא במהירות וחפיזון. הן לפני האכילה - ליטול ידיים במתינות וכהלכה, ולברך הברכות לאט ובכוונה. והן בשעת האכילה - לאכול במתינות ועדינות.

וראה מה שכתב החסיד הנלהב, רבי יעקב תפלינסקי זצ"ל במכתבו לאחד מאנ"ש: "ודודי היקר ר' יעקב מאיר (שכטער) שליט"א הרחיב לי את הדיבור בענין זה בעת למדי אתו את הנ"ל שהאכילה היא יסוד גדול בעבודת ה', ית' וצריך לגשת אליו לא במהירות אלא לאט, וממילא אם לא ממחרים אז נוטלים נטילת ידיים כמו שצריך, ומברכים את הברכה בכוונה, ואח"כ מברכים ברכת המוציא בכוונה, ואוכלים בנחת לעיסה אחר לעיסה, ולא ידאוג ללעיטה השניה עד שיבלע הראשונה לגמרי. והאכילה בנחת זה גם טוב מאד לבריאות הגוף שהאוכל מתעכל יפה, ובעיקר לאכול בשמחה בצורה לבב כמו שכתוב 'אכול בשמחה את לחמך'. ואם אוכלים בצורה כזאת ומחשבות טהורות ובכיסופים וגעגועים להשי"ת, אז מקיימים את המצות עשה דאורייתא של ברכת המזון בקדושה ובכוונה גדולה" (שארית יעקב, מכתב ג).

והנה, אחד מעיקרי המתינות' בשעת האכילה, הוא: ללעוס את

פנינים מאירים וחידושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים זי"ע מתוך רשימותיו של הגרי"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת יתרו - קבלת התורה

משל - מה שלומד יותר יודע יותר שלא השיג

שש אנכי על אמרתך כמוזב שלל רב (תהילים קיט, קסב) והקשה הבעל שם טוב הא אמר במקום אחר (תהילים יט, יא) הנחמדים מזהב ומפז רב, והם שני פסוקים שסותרים זה את זה, שאמר שש אנכי וכו' כמוזב שלל רב, ומשמע שהוא אצלו בשוה זו השמחה (של מציאת זההב) לתורה ומצוות שהם אמרתך, ובה הפסוק אמר שהם נחמדים אצלו יותר מזהב ומפז רב, ועוד מה זה שאמר כמוזב שלל רב, היה לו לומר כמוזב שלל, ותירץ במשל לאדם שמצא אוצר גדול, אשר אין ביכלתו ליטול כל האוצר, ואין לו שום עצה לזה השאר שישאר עוד הרבה מאוד, אך שיבא עוד פעם שנית, ויש לו צער גדול מזה, כי יחוש וידאג בטרם יבא ליטול השאר בין כך יבואו אחרים ויטלו, לכן זו השמחה שיש לו מזה שלקח ואפילו הרבה, אינו נחשב לכלום נגד זה הצער שמצטער שישאר אלף פעמים יותר ואין ביכלתו לקבל כולו, שבין כך יאבד ממנו השאר. וזהו שאמר שש אנכי על אמרתך כמוזב שלל רב, היינו שאין ביכלתו לקבל כולו, וזהו שלמד אפילו הרבה, אבל נגד מה שישאר לא היה נחשב אצלו שמחתו ממה שלמד, כי זה האדם שהוא לומד באמת ומכוון בתורה לשמה, הוא היודע שלא למד כלום נגד זה שישאר עוד, וכל מה שלומד יותר יודע יותר שלא השיג כלל.

חיוב כבוד חמיו

שפטקו שחייב אדם בכבוד חמיו לא הביאו ראייה מיתרו, רק מדוד המלך שקרא לשאול שהיה חמיו בלשון 'אבי' ולא בשמו.

עוד ראייה שכיבדוהו יותר מעיקר הדין, שהרי אהרן יצא עם משה לקראת חתנו, ואהרן היה אחיו הגדול של משה, ומשה היה חייב בכבוד אהרן יותר מחמיו, דכבוד אחיו הגדול הוא דאורייתא ונלמד מכבד 'את' אביו, ואילו כבוד חמיו לא נתרבה מן הבתורה, ואם כן איך יתכן שאהרן יצא לקראת חותן משה, ועל כרחק שכיבדו את יתרו יותר מעיקר הדין. וכן מוכח עוד לפי שיטת רבי יהושע במכילתא ד'אחר שילוחיה' פירושו 'אחר גירושיה', שכבר לא היה יתרו חמיו באותה שעה (ו"ל דמשה היה מלך, ואשתו של מלך אסור להדיוס, וממילא נשאר לו דין חמיו).

ובעיקר דין כבוד חמיו, כתב הב"ח (שם) דממה השמיטו הפוסקים הקדמונים דין כבוד חמיו משמע דלא סבירא להו, ולכן כתב שאין חיוב לכבודו רק כדרך שמכבד הזקנים בקימה והידור וכיוצא בזה. וכן פסק הש"ך (ספ"ב). וכן כתב החיד"א (נחל קדושים יתרו ה) דרש"י השמיט הסיוס של המדרש שלשיטתו אין יתרון בחמיו מאדם דעלמא. אמנם בספר חרדים (מ"ע פ"ה) כלל חיוב כבוד חמיו עם מצות כיבוד אב ואם, וכתב שחייב אדם בכבוד חמיו וחמותו, משום דאיש ואשתו כחד גופא חשיבי ואב ואם של זה כאב ואם.

כתוב בפרשה וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְיַת חֲתָנוֹ וַיִּשְׁקָהוּ וַיִּשְׁקָ לוֹ (וי יח) ופירש רש"י 'איני יודע מי השתחוה למי, כשהוא אומר איש לרעהו, מי הקרוי איש, זה משה, שנאמר והאיש משה'. ובמקור הדברים בפסיקתא זוטרתא ובמכילתא דרשב"י כתוב על זה: 'מכאן אמרו שחייב אדם להיות נוהג בחמיו כבוד'. ובמדרש הגדול כתוב: 'מלמד שהיה נוהג בו כבוד ככבוד אביו, והב"ח (ו"ד סי' רמ סי' א) הביא מדרש זה ממדרש שוחר טוב (ז).

והנה דברי המדרש כפי שהם קשה להבין, איך יכול להיות שחייב אדם בכבוד חמיו ככבוד אביו, הלא אשה נשואה פטורה ממצות כיבוד אביה לפי שהיא משועבדת לבעלה, כפי שנפסק בשולחן ערוך הלכות כיבוד אב ואם (ו"ד סי' רמ סי' ז), ואם הבעל חייב בכבוד חמיו ככבוד אביו איך יתכן שתהא אשתו פטורה בגללו, הלא גם הוא חייב בכבוד אביו. והלא נפסק שחייב אדם בכבוד אביו יותר מאמו, לפי שאמו משועבדת לאביו (ע"ש סי' ד). וכן כתב הפתחי תשובה (שם ספ"ב).

ונראה שבאמת משה רבינו כיבד את יתרו הרבה יותר משורת הדין, כפי שפירש רש"י (שם) 'כבוד גדול נתכבד יתרו באותה שעה, כיון שיצא משה יצא אהרן נדב ואביהוא, ומי הוא שראה את אלו יוצאין ולא יצא'. ולכן השמיט רש"י את הסיוס של המדרש, שאי אפשר ללמוד מכאן שחייב אדם בכבוד חמיו מכיון שהתכבד יותר מן הראוי. וגם הטור ושולחן ערוך (שם ספ"ד)

ברכת בורא פרי העץ

הפרי אינה נחשבת כחלק מהפרי עצמה, רק כטפל לפרי, וברכתה בורא פרי האדמה. והפרי מגדים (א"א סק"י) הביא שיטה נוספת דהקליפה אינה נחשבת כפרי כלל, לפי שאין נוטעים את הפרי על דעת לאכול את הקליפה רק לאכול את בשרה, ודבר שאין הדרך לנטוע אותו על דעת לאכלו הרי זה כפרי גרוע שברכתו שהכל (כדלהלן). ולמעשה הכריע המשנה ברורה (סקל"ט) לברך שהכל מספק.

טפל שנהפך לעיקר

והנה בזמנינו מצוי הרבה דברים שעיקר אכילת הפרי היא דבר הטפל, ונוטעים בעיקר את הפרי בשביל לאכול את הטפל לפרי, ובאופן זה נשתנה הדין והטפל הפך לעיקר, ומברכים על הטפל בורא פרי העץ.

לדוגמא: אגוז קשיו, היא פרי בעל שני חלקים, חלק אחד היא פרי שיש בתוכו בשר ומיועד לעשיית ריבה, ועליו גודל אגוז שאין בו בשר פרי והוא יותר קטן מהפרי עצמו. ולכאורה היה ראוי לברך על האגוז בורא פרי האדמה שאין זה עיקר הפרי, אך למעשה נוהגים לברך עליו בורא פרי העץ לפי שבזמנינו עיקר נטיעת הקשיו היא בשביל האגוז ולא בשביל הפרי שגודל יחד עמו, שאין אוכלים את הפרי עצמו רק עושים ממקצת ממנו ריבה (שעה"ב פ"ג, וזאה"ב קב).

כך גם לגבי גרעיני חמניות וגרעיני דלעת; הגאון רבי חיים נאה בספרו קצות השולחן (פרק מט סק"ח) כתב שיש לברך עליהם שהכל שהגרעינים הם טפלים לעיקר הפרי, וכשם שבפרי העץ אין מברכים על הטפל לפרי כפרי עצמו, כך גם בפרי האדמה אין מברכים על הפרי כברכת הפרי, ויורד מדרגה ומברכים עליו שהכל (ע"י משנ"ב סי' רד סק"א). אך למעשה כיון שכיום נוטעים זן מיוחד של חמניות ושל דלעת ושל אבטיח בשביל הגרעינים שלהם, ובשר הפרי שלהם אינו כל כך טוב כמו אלו שנוטעים על דעת לאכלם, ורבים אף זורקים את הפרי, על כן הם נחשבים לעיקר הפרי ומברכים עליהם בורא פרי האדמה.

אמנם מי שלוקח דלעת ואבטיח רגיל בביתו ומוציא הגרעינים ומייבשם וקולה אותם במלח, לכאורה יש לברך עליהם שהכל, וכן הורו כמה גדולים (ע"י דרשו הע' 31), אך בספר הלכות יום ביום (פ"א הע' 33) כתב דבר המסתבר שכיום שרגילים להרבה אנשים לאכול גרעינים כאלו הרי זה נקרא בזמנינו מין פרי חשוב, ויש לברך עליהם בורא פרי האדמה כעיקר הפרי, אף אם פרי זה במיוחד לא נטעו על דעת כן (בשגם שיש חולקים על עיקר הדין דלא אמרינן על טפל לפרי האדמה דנחית דרגא לשהכל, ע"י ערוה"ש סי' רד ס"ח ובאר משה ח"ב סי' ב).

פרי שאינו חשוב

לפעמים מברכים גם על עיקר הפרי עצמו בורא פרי האדמה או שהכל, אם יש חסרון

חז"ל קבעו נוסח הברכות לפי חשיבות הדבר שמברכים עליו, דבר שאין גידולו מן הארץ שהיא פחות חשוב קבעו לברך בנוסח כוללת 'שהכל נהיה בדברו', דבר שגידולו מן הארץ שיש לזה יותר חשיבות אך לא כך כך כפרי הגדל על עץ גבוה קבעו נוסח 'בורא פרי האדמה', דבר שגידולו מן הארץ וגדל על העץ קבעו נוסח 'בורא פרי העץ' שיש לזה חשיבות יתירה, מלבד פת ויין שיש לזה חשיבות נוספת וקבעו להם נוסח ברכה על מין הפרטי שלהם 'המוציא לחם מן הארץ' ו'בורא פרי הגפן'.

אמנם לא כל פרי הגדל על עץ מברכים עליו 'בורא פרי העץ' ויש לזה תנאים נוספים, ולפעמים יתכן פרי עץ שמברכים עליו 'בורא פרי האדמה' או אפילו 'שהכל נהיה בדברו' כפי שיבואר בע"ה.

אינו עיקר הפרי

בכמה מקומות בשולחן ערוך (סי' רב ס"ב ג' ו' ה') מבואר שאין מברכים 'בורא פרי העץ' רק על עיקר הפרי, ואם אינו עיקר הפרי אף שהוא גדל על העץ, ואפילו הוא רק ספק אם הוא עיקר הפרי או לא מברכים עליו 'בורא פרי האדמה', כדלהלן;

בשולחן ערוך (שם ס"ו) נפסק על מין צומח שנקרא 'צ'ף', שהיא מין צומח שכולל בתוכו כמה מינים הראויים לאכילה, ונוטעים אותו כדי לאכול מכולם. והדין היא שעל הצ'ף עצמו שהיא עיקר הפרי מברכים בורא פרי העץ, ועל שאר החלקים העלים התמרות והקפריסין שאינם עיקר הפרי, נחשבים כטפלים ומברכים עליהם בורא פרי האדמה.

כלל זה הימארק במין צומח שכולל בתוכו כמה חלקים, אך לגבי גרעיני פרי עצמו כשאינו רוצה לאכול את הגרעינים של הפרי בנפרד מבשר הפרי יש מחלוקת בראשונים האם הגרעינים נקראים טפלים לפרי וברכתם בורא פרי האדמה, או שהם חלק בלתי נפרד מהפרי וברכתם בורא פרי העץ שהגרעיני היא עיקר הזרע שצומח ממנו, והיא עיקר נטיעתו. ולמעשה פסק המחבר בשולחן ערוך (ס"א) ששיטת התוספות והרא"ש שהם נחשבים כחלק מהפרי וברכתם בורא פרי העץ, והמשנה ברורה (סק"ג) פסק כשיטת הרשב"א שנחשבים כטפלים לפרי וברכתם בורא פרי האדמה.

דיון נוסף בענין זה אנו מוצאים לגבי קליפת הפרי, בסוגי פירות-הדר שהדרך לאכול את קליפת הפרי מטוגן בדבש וסוכר. יש מחלוקת באחרונים האם הקליפה נחשבת כטפל לפרי וברכתה בורא פרי האדמה, או שיש חשבון כחלק בלתי נפרד מהפרי שהיא בדוקה בו ושומרת עליו. לשיטת המחבר אברהם (ס"ק יז) הקליפה נחשבת כגוף הפרי וברכתה בורא פרי העץ, ולשיטת הט"ז (סי' רד סק"ו) הקליפה שהיא רק שומרת על

פרי שהגיע לשיא גודלו, אם הוא פרי גרוע שאינו ראוי לאכילה לאחר הקיטוף רק על ידי פעולות נוספות של חימום בעפר ומחצלאות הרי זה כפרי גרוע ומברכים עליו שהכל (משנ"ב סק"מ"ט).

מטעם זה, מה שמצוי לפעמים באשכול ענבים שיש בתוכו כמה ענבים קטנים, מי שאוכל ענבים קטנים אלו יכול לברך עליהם בורא פרי העץ, כיון שכך היא גדילת האשכול שיש ביניהם מעט ענבים קטנים, והדרך לקטוף אותם גם במצב הזה זה נקרא שכבר התבשל האכול כל צרכו. וכן מה שמצוי בננות ואבוקדו שהם קשוחים בשעת הקיטוף ולאחר כמה ימים מתרככים מאליהם בלי שום פעולה, מברכים עליהם ברכתם הראויה, מאחר שהדרך לקטוף אותם במצב כזה, נקרא שהגיעו לשלימות דרגתם.

יותר מזה מבואר בספרי האחרונים שמה שמצוי כיום עגבניות ירוקות כבושות, שהם נקטפות בעוד שלא הגיעו לשיעור תכלית בישול של עגבניה רגילה, ואף על פי כן נוהגים לברך עליהם כמו עגבניה רגילה בורא פרי האדמה, דכיון שמגדלים אותה בשביל עגבניות כבושות, אם כן זהו דרך קטיפתם ונחשב כפרי גמור שהגיע לתכלית יעודו (ע"י אול"צ ח"ב פ"ב ד"ד ס"ט אג"מ ח"א סי' טו ועוד).

בחשיבות הפרי הרי זה יורד לדרגת 'טפל לפרי' וברכתו בורא פרי האדמה, ואם זה נחשב כ'פרי גרוע' ברכתו שהכל, וכדלהלן;

פרי שלא נגמר בישולו עדיין והוא קטן עדיין אף שכבר ראוי לאכילה ברכתו בורא פרי האדמה, דכיון שלא נגמר בישולו עדיין הרי זה נחשב כאילו עדיין איננו עיקר הפרי, ולא הגיע עדיין לשלימות מדרגתו ונחסר מחשיבותו (ש"ע סי' ב). ואם זה שלא נגמר בישולו אינו ראוי לאכילה רק על ידי הדחק נחלקו הפוסקים אם ברכתו האדמה או שנחשב כפרי גרוע שברכתו שהכל (משנ"ב סק"ח). ומאחר שיש מחלוקת בפוסקים באיזה שיעור נחשב הפרי לגמר בישול שיוכל לברך עליו בורא פרי העץ, והדבר משתנה בכל מין ומין, מי שנמצא פרי כזה לפניו לא יאכל עד שיברר אם הגיע לשיעורו (משנ"ב סק"א).

אמנם במצב שהגיע הפרי לשיעור שהדרך לקטוף אותו ולאכלו אין להסתפק בזה ומברכים עליו ברכתו הראויה אף אם יכול לגדול יותר, וכפי שנפסק בשולחן ערוך (ס"ה וע"ע סי' רג משנ"ב סק"ד) על שקדים מתוקים שכשהם קטנים מברכים עליהם בורא פרי העץ, וכשהם גדולים נעשים מרים ואין מברכים עליהם ולא כלום. ולהפך, אפילו

ועל למוזר הפוסקים הזוהר מאד מאד ביוזר מפל הלמודים... והוא תקון גדול מאד מאד... ואמר, שפלא איש ישראלי מהיב ללמד בכל יום ויום 'פוסקים' ולא יעבר.

בעז"ה ניתן לשמוע שיעור בעמוד היומי
מידי יום בשלוחה 433 בקול אנ"ש

"פי יעקב בחר לו י-ה"

רבי יצחק בן מוהרנ"ת (ט)

עתה נספר כמה שיחות ואמרות ממוהרנ"ת ז"ל לבנו ר' יצחק המפוזרים בספרים, למען נלמד מהם ארחות חיים:

לציית לרבינו

פעם אחד היה ר' יצחק לבוש בבגד שהיה קרוע קצת, וחפץ היה ללכת להשתטח על הציון באומאן. וחשב ללכת מקודם להציון וכשיחזור מהציון יתפור ויתקן את הבגד. אמנם מוהרנ"ת אמר לו: ראשונה לך ותפור הבגד, ואח"כ תעלה להשתטח על ציון רבינו ז"ל (שיש"ק ח"ה סי' צ"ה). כנראה שאמר לו זאת מפני שרבינו ז"ל הקפיד מאד שלא ללכת בבגדים קרועים, כמובא בליקוטי מוהר"ן (ח"א סי' כ"ט וסי' קכ"ט), וצריכין אנו לקיים דבריו הק' על כל אשר יאמר כי הוא זה.

"ליקוטי תפילות" בשבת

כשהגיע ר' יצחק לשנת העשרים, ויום ההולדת שלו חל ביום השבת, אמר לו אביו מוהרנ"ת ז"ל: הרי תהיה ער כל הלילה ותאמר תהילים (כי כך היה המנהג אצל יראי ה', שבהגיעם לגיל עשרים היו ערים כל הלילה וגמרו כל ספר תהילים, וכבר מבואר בספרי קודש מעלת היום בהגיע אדם לגיל עשרים), ועצתי שתאמר גם מהתפילות שעזרני השי"ת לחבר. אמנם כשתגיע באמצע התפילה שמדברת מחטאים ועוונות תדלג עליהם, כי מבואר בירושלמי והובא בשו"ע או"ח (סי' רפ"ח) שאין לומר בשבת חטאתי וכו'.

בזכות קימת חצות יתקיימו ברכותיו

פעם אחת שלח ר' יצחק מכתב לאביו, וסיפר לו דבר פלא שנמצא בעירו טולטשין אדם פשוט בשם ר' נתנאל שכל ברכותיו שמברך מתקיימים להפליא, ושאל את אביו מוהרנ"ת ז"ל מה דעתו בזה. ביקש מוהרנ"ת שיספר לו מהנהגותיו ומדרך חייו של האיש הזה, השיב לו ר' יצחק כמה מהנהגותיו, אך מוהרנ"ת השיבו שעדיין אין בזה די שבשביל זה יהיו ברכותיו מתקיימות, לכן יבדוק ויחקור היטב היטב אחר הנהגותיו.

אח"כ כתב לו ר' יצחק במכתב שנודע לו שהוא זהיר מאד בקימת חצות, ועריכת אמירת ה'תקון חצות', כשמע זאת מוהרנ"ת השיב לו במכתב: 'היינו דאהני ליה, תדע שבשביל זה עלה בידו לברך את ישראל' (שיש"ק ח"ב סי' תקכ"ד).

נערך ע"י הגר"ח רבי נחמי שווארצמן שליט"א בעמק"ם "אוצרות עלים לתרופה".

ליום פקודתו החמישים וארבעה של החסיד הנלבב, רבי יעקב גדליה ב"ר נתנאל תפלינסקי זצ"ל, בן אחותו של להבחל"ח הגר"מ שליט"א, נלקטו בזה דברי הערכה מאשר כתב הגר"מ שליט"א בשבח המנוח זצ"ל, בעיצומם של ימי השבעה להסתלקותו.

דוד מלכנו אמר לפני השי"ת "מה גָּדְלוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' מֵאֵד עֲמָקוּ מִחֻשְׁבְּתֶיךָ אֵיךְ בַּעַר לֹא יִדַע וְכִסִּיל לֹא יִבִּין אֵת אֵת (תהלים צ"ו), היינו שהכסיל והבער לא יבין את עומק מחשבותיך, א"כ אנוחנו איך נבין את דרכי השי"ת כי לקח מאתנו נפש יקר וצדיק, טוב לשמים וטוב לבריות, שהיה קם בחצות כמה שנים רצופות, עובד ה' בתכלית ההצנע, בעל הכנסת אורחים מיחידי ירושלים, גבאי צדקה בתכלית ההצנע, יומם וליילה היה עוסק בתורה ובתפילה ולעשות חסד עם הבריות, ה"ה המרגלית שבמשפחתנו ותפארת בית מדרשינו הצדיק רבי יעקב תפלינסקי זצ"ל בן אחותי תחי', שנפטר פתאום, כי היה סובל על הלב. היה זה ביום ה' ט"ז שבט, ביום שעסק במצוות ובמעשים טובים. או לנו כי נשברנו, המקום ירפא אותנו כולנו יחד. אי אפשר להאריך הרבה כי הלב מתמלא.

רביה"ק אמר כי אנשיו מתפרסמים בשם טוב אחר הסתלקותם (חיי מוהר"ן אות ש), ואין לשער השם הטוב שהשאר ר' יעקב גדליהו זצ"ל. אלפים אנשים מחסידי ברסלב ומכל החוגים ליווהו עד להר הזיתים... בכל מקום שאני הולך ולכל מי שאני פוגש מספרים לי שבחי, קדושתו וחסידותו עם בני אדם, המקום ינחמנו.

(אוסף מכתבים סי' רלד)

אספר לך מה שסיפר לי בן אחותי ר' יעקב גדלי תפלינסקי זצ"ל, שאני שידכתי אותו עם בתו של רבי יונה לעבל זצ"ל. הוא היה בעל יישוב הדעת וצנוע גדול בעבודת השי"ת. כמה שנים רצופות קם בכל לילה בחצות. היה תמיד עושה חסד עם אביו ועם אמו ועם משפחת אשתו ועם חבריו ועם אנ"ש, והכל בתכלית הצניעות ובענוה.

גם מה שזכה שנסע לאומן עם אשתו ונושעו תיכף אחר ביאתם מאומן בזרע של קיימא לעבודת השי"ת, אחר שמונה וחצי שנה מחתונתם, והיה קידוש ה' גדול בירושלים. ולא היתה לו שום התפארות מזה, אדרבה הוא רצה גם לפני חצי יחסוף פעם נוספת להיות על ציון רביה"ק.

ר' יעקב היה בעל הכנסת אורחים מיחידי בירושלים, על שולחנו ישבו שבע שמונה תשעה אורחים, ממש לא היה גבול לחסדיו. את כל מי שאני פוגש; סלאנימער, קארלינער וסאטמער, כולם פה אחד אומרים, לא ידעתם איזה צדיק היה ר' יעקב, טוב לשמים וטוב לבריות היה. כל מקום שמדברים ממנו מתעוררים למעשה למדות טובות ולעבודת השי"ת.

רביה"ק אמר שאנשיו לאחר הסתלקותם זוכים לשם טוב, והוא היה ברסלב'ער חסיד אמיתי.

הארכתי בזה, כי זה עיקר מצוות הספד ותיקון להמנוח שתשאר רשימה ממעשיו הטהורים בעולם הזה, וכמבואר מזה בלקו"מ ח"ב סי' ז, ע"ש.

(אוסף מכתבים סי' רלד)

דודי רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א אמר לי על זה שרבינו ז"ל מקשר בחי' תפילה לבחי' חוטם, שהתפילה צריכה להיות כמו חוטם ממש, כי כמו שיסתם ח"ו החוטם אי אפשר לשאוב אויר - כמו כן התפילה אנו צריכים כמו אויר ממש בכל פסיעה שאנו פוסעים ובכל תנועה ותנועה שאנו עושים אנו זקוקים לרחמי שמים שזה מעוררים על ידי התפילה.

כתוב בליקוטי מוהר"ן תורה מ"ז שעל ידי שבירת תאוות אכילה זוכה לאמת, ועל ידי זה הקב"ה נושא לנו פנים, ועל ידי זה מקבל השפע מארץ ישראל שניקתה מאמת, ורבינו ז"ל מסיים בסוף התורה שעל ידי שהצדיק אוכל לשובע נפשו וכו' מדבר דיבורי אמת וכו'.

ודודי היקר רבי יעקב מאיר שליט"א הרחיב לי את הדיבור בענין זה בעת למדי איתו את הנ"ל, שהאכילה היא יסוד גדול בעבודת השי"ת, וצריך לגשת אליו לא במהירות אלא לאט לאט, וממילא לא לא מהירים אז נטולים ידים כמו שצריך ומברכים את הברכה בכוונה, ואח"כ מברכים ברכת המוציא בכוונה, ואוכלים בנחת לעיסה אחר לעיסה, ולא ידאוג ללעיסה עד שיבלע הראשונה לגמרי. והאכילה בנחת זה גם טוב מאד לבריות הגוף, שהאוכל מתעכל יפה. ובעיקר לאכול בשמחה ובטוב לבב, כמו שכתוב 'לך אכול בשמחה את לחמך'. ואם אוכלים בצורה כזאת, ובמחשבות טהורות ובכיסופים וגעגועים להשי"ת, אז מקיימים את המצוות עשה דאורייתא של ברכת המזון בקדושה ובכוונה גדולה.

וגם בשבירת תאוות אכילה נכלל להיזהר מכל דבר אסור, ולא יתן לתוך פיו עד שיהיה בטוח שהוא כשר. וגם הכלל בענין זה ללמוד כל דיני הברכות, שלא ניכשל ח"ו בברכה שאינה צריכה או לבטלה ח"ו. ואפילו כשמברכים כבר נברך בכוונה, ולא נזרוק ברכה מתוך פינו בלא כוונה, ובפרט בהזכרת שם מלכות.

ועל כל זה צריכים להתפלל הרבה להשי"ת שנזכה לאכול בקדושה ולא כמו בהמה ח"ו, ושנזכה על ידי זה לשפע ארץ ישראל, ולדבר דיבורים קדושים ואמיתיים לפניו יתברך שיציל אותנו מהיצר הרע וכת דיליה, ונזכה לילך בדרך הישר תמיד כרצונו וכרצון יראיו.

הרבי מביא בליקוטי מוהר"ן (תורה קפט) שעצבות ומרה שחורה הוא עיקר נשיכת הנחש. דודי ר' יעקב מאיר שליט"א אמר לי שראה באיזה ספר, שעצבות ומרה שחורה הוא התחלת גירוי וסיתוי היצר. לכן נתרחק לגמרי מזה ונתחזק בשמחה שזכינו ב"ה להיות מזרע ישראל ולידע האמת אשר גילה לנו עצות יקרות כאלה, בודאי ובודאי צריכים אנו להיות רק בשמחה, אבל הבעל-דבר מאוד מתגבר על זה כי אצלו הוא דבר גדול אם הוא מכניסו בעצבות ח"ו, וצריכים לבקש הרבה מהשי"ת שנזכה להתחזק בשמחה תמיד.

אני ור' יעקב מאיר שכטער ור' משה קרמר לומדים בקטמון. מה אומר לך ידידי, זה ממש חיות ללמוד שם. אנו מתחילים ללמוד בשעה 3 אחר צהרים שו"ע עד שעה 4, אח"כ לומדים ליקוטי מוהר"ן, ועל כל תורה לומדים פרפראות, באבי הנחל וליקוטי הלכות על התורה. עד עכשיו כבר למדנו שלשה תורות. היום אנו מקוים להתחיל התורה "אנוכי" כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו זה בחי' מעין עולם הבא.

<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' אברהם סולויש שליט"א</p> <p>לדלג נישואי בתו</p> <p>הרה"ח ר' יואל צבי ראטנבערג שליט"א</p> <p>יה"ד שייבו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' ישראל אהרן פישטן שליט"א</p> <p>לדלג נישואי בתו</p> <p>הרה"ח ר' יואל צבי ראטנבערג שליט"א</p> <p>יה"ד שייבו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>בדרך רביה"ק זיע"א</p>
<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח מרדכי בני אהרן (בה"ט)</p> <p>ראטנבערג ח"ו</p> <p>יה"ד שייבו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>ולפעש"ט ולחוב נתי קדושה</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' שמוחה סטארט שליט"א</p> <p>לדלג נישואי בתו</p> <p>יה"ד שייבו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>בדרך רביה"ק זיע"א</p>
<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' חיים דוד כהן שליט"א</p> <p>לדלג אירוסין בתו</p> <p>יה"ד שייבו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח נחמן דייטש ח"ו</p> <p>לדלג חולדת הבן</p> <p>יה"ד שייבו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>ולפעש"ט ולחוב נתי קדושה</p>
<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' אברהם אלחנן חילבערן שליט"א</p> <p>לדלג נישואי בתו</p> <p>יה"ח ר' חיים יעשי' חנון שליט"א</p> <p>יה"ד שייבו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח אברהם ישעי' נבוזמן ח"ו</p> <p>לדלג חולדת הבן</p> <p>יה"ד שייבו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>ולפעש"ט ולחוב נתי קדושה</p>